

[Bernhard Baunsgaard]

få en spand koldt vand over hovedet, når ministeren derefter som eksempel anfører: nogle steder i landet samles et stort antal mennesker omkring den ægte folkemusik. Den ægte folkemusik! Ja men det står der, når der tales om alternative kulturformer!

Jeg forstår godt, at ministeren ikke kan sige Christiania; stedet er galt. Men hvad med de ideer, der ligger bag? Regeringen har efter radikalt udspil om landsbyen nedsat et udvalg til at undersøge landsbyens fremtid. Må jeg gøre kulturministeren opmærksom på et enkelt punkt i det radikale udspil: der skal åbnes mulighed for tilladelse til alternative bosætningsformer både i landzone og i landsbyzone. Det var ikke med i kommissoriet, så vidt jeg kunne se. Vil kulturministeren påtage sig at sørge for, at det kommer med i løsningen fra udvalget? Hvis vi i Danmark virkelig ønsker alternative kulturformer, må vi give mulighed herfor; vi kan ikke nøjes med ægte folkemusik.

Ministeren talte i sin redegørelse om decentralisering. Han sagde så rigtigt, at lokaltilbuddet skal ske til den enkelte. Og så føjer ministeren til: »Meget af det, der til dato er sket på dette område, er jo – paradoksalt nok – gennemført på initiativ af regering og folketing«. Ja vist, men det mest opsigtsvækkende kulturinitiativ er dog sket på lokalt initiativ, men så ganske vist støttet af skiftende regeringer. Det er Holstebro, men Holstebro er jo ikke det eneste sted. Ålborg, Århus og Viborg, for blot at nævne nogle andre. Men tilbage til Holstebro. Hvorfor må den by ikke glemmes i en kulturdebat? Jeg kan vel bedst svare ved at citere fra »En lille by«, den danske udgave af »Kulturmodel-Holstebro«; der foreligger også en svensk og en engelsk. I forordet siges:

»Det virkede nærmest som et chok, at en by af Holstebros størrelse smykkede sine gader med avantgardekunst og gav et teaterlaboratorium fast folkeregisteradresse og husly i byen. Ligeledes kunne det opfattes som noget bizarreri, at man indrettede et studie til en stadskomponist med elektronmusik som speciale.« Men hvorfor vakte det opsigt? Det var en lille by. Men så var den vel dog rig? Nej, tværtimod. Da det hele startede, var Holstebro en fattig, lille by i krise med en arbejdsløshed, der var dobbelt så stor som gennemsnittet i landet, og så havde man valget, fordi man pludselig, ved at et militærre-

giment blev forlagt til byen, fik flere penge ind i skat end beregnet. Nu kunne man sætte skatten ned og prøve at lokke folk til ved at sige: her er det billigt at bo; eller man kunne gøre byen spændende ved at bruge pengene på kultur. Det gjorde man, og de penge gjorde Holstebro til et spændende sted, hvor de økonomiske vanskeligheder blev overvundet. Var det på grund af kulturpengene? Ja, man må i hvert fald indrømme, at mange fordomme faldt i Holstebro. Man levede på mange områder op til den nye tids krav.

Hvis nu ministeren kunne starte noget lignende på landsplan, så kunne vi måske opnå det samme som det, der skete i Holstebro: at man fik lyst til at gå i gang med det, man ikke troede man kunne før. Ministerens forslag om at bruge 275 mill. kr. på Det kgl. Teater vil ikke chokere nogen i dette land, i hvert fald ikke andre end dem, hvis choktærskel er så lav, at ingen kan undgå at snuble over den.

Men lad os nu dvæle et øjeblik ved teateret. Ministeren siger: »På teaterområdet er der allerede nået en del. Jeg skal ikke give nogen generel bedømmelse af virkningerne af de abonnementsordninger, som er opbygget på grundlag af teaterloven, men vi har dog grund til at tro, at de har været med til at få nye befolkningsgrupper til at gå i teateret«. Ja, måske, men ikke sikkert. Ministeren ville ikke ind på en generel bedømmelse af abonnementsordningerne, men andre har været inde på det. Der har været talt om de røde lygters tyranni. I bogen »Kulturmodel-Holstebro«, der først og fremmest er en teaterundersøgelse, siges der:

»En læsning af Artes og det officielle turnéteaters programtilbud til lokale foreninger viser en stadig stigende kurve af operetter og farcer. Sikre kassesucceser har procentuelt tilbagetrængt det seriøse og eksperimenterende teaterrepertoire.

Den officielle kulturpolitik har altså medført letfordøjelige produkter til salg og forbrug og forvandet folkekultur til et spørgsmål om en kundekreds af et vist omfang og format. Tilfældige forandringer i socialsammensætningen i en operettesal indebærer ikke noget skridt i retning mod et bredere kulturliv«.

Jeg kunne fortsætte med andre gode enkeltbemærkninger. Om hr. Ole Espersen, der i kaffeklubben siger, at det nytter ikke at vise